

דף מט.

עין משפט א

הרמב"ם הל' שלוחין ושותפין פ"ג ה"א

מִי שֶׁהִיָּתָה לוֹ קֶרֶקַע מִתַּחַת יָד אֶחָד אוֹ שֶׁהָיוּ לוֹ
 מִטְּלָטְלִין פְּקֻדוֹן וְרָצָה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לְדוֹן עִם זֶה
 וְלִהְיוֹצִיא הַקֶּרֶקַע אוֹ הַפְּקֻדוֹן מִתַּחַת יָדוֹ הֲרִי זֶה כּוֹתֵב לוֹ
 הַרְשָׁאָה וְצָרִיךְ לְקַנּוֹת מִיָּדוֹ שֶׁהִרְשָׁהוּ וְאוֹמֵר לוֹ דוֹן וְזִכָּה
 וְהוֹצֵא לְעֶצְמְךָ וְכִיּוֹצֵא בְּעֵנִינִים אֵלָיו. וְאִם לֹא כָּתַב לוֹ
 אֵינוֹ יָכוֹל לְדוֹן עִמוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ אֵין אַתָּה בְּעַל
 דִּינִי. וְאִף עַל פִּי שְׁכָתַב לוֹ כֵּן אֵינוֹ אֶלָּא שְׁלִיחַ וְכֹל מֵה
 שִׁיזְכָּה בּוֹ הֲרִי הוּא שֶׁל מְשֻׁלְחוֹ. וְכֹל הַהוֹצָאוֹת שִׁיּוֹצִיא

מ. כסף משנה: מי שהיתה לו קרקע וכו' או שהיו לו מטלטלין וכו'. בבבא קמא פרק
 מרובה (דף ע') דכתבינן אורכתא אמטלטלין דלא כפריה ללישנא בתרא שפסק כמותו
 הרי"ף ז"ל וכתב פקדון לאפוקי מלוה וכמ"ש בפירוש בפרק זה: וצריך לקנות מידו וכו'.
 נ"ל דמדאפיילגו בגמרא אי שליחא שוייה או שותפא אלמא דכשהקנה לו עסקינן דאי לא
 מהי תיתי דשותפא שוייה ועוד ממה שאמרו בגמרא וכתבו רבינו בפרק זה שאם הקנה לו
 שליח או רביע דן על הכל הא לאו הכי אינו דן אלמא קניין בעי: ואם לא כתב לו. כלומר
 שלא כתב לו דון וזכה והוצא לעצמך וכן אמרו במרובה אמרי נהרדעי [כל] אורכתא דלא
 כתיב בה דון וזכה ואפיק לנפשך לית בה מששא מאי טעמא משום דא"ל האיך לאו בעל
 דברים דידי את: ואף על פי שכתב לו כן וכו'. שם אמר אמימר אם תפס לא מפקינן מיניה
 כלומר אם תפס שליח ממון שהוציא ועכבו לעצמו רב אשי אמר כיון דכתב ליה כל
 דמתענית מן דינא קבילית עלי שליח שווייה ואיכא [מאן] דאמר שותפא שווייה למאי נפקא
 מינה למיתפס פלגא וכתב הרי"ף דרב יהודאי גאון פסק דשליח שווייה ונ"ל הטעם דכרב
 אשי קיימא לן דבתראה הוא ולא שבקינן לישנא דאמר סתמא דגמרא אליבא דרב אשי
 משום דאיכא דאמרי ובנוסחאות שלנו כתוב בגמרא והלכתא שליח שווייה ונראה מכאן
 שאם לא כתב כל מאי דמתענית מן דינא וכו' דלא שווייה שליח ושותפא שווייה: וכל
 ההוצאות וכו'. מהא דרב אשי שכתבתי בסמוך דאמר דכתב ליה כל דמתענית מן דינא עלי
 הדר וכתב בעל העיטור בשם הגאונים שאף על פי שלא כתב כל מאי דמתענית וכו' אינו
 יכול לומר נתבע לאו בעל דברים דידי את שאין זה אלא בין המורשה והמרשה כלומר
 שהוא לתקנת המרשה שלא יוכל המורשה להחזיק בממון כמ"ש בסמוך:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

הַשְּׁלִיחַ עַל דֵּינָן זֶה שֶׁהֲרֵשָׁה הָרִי הַמְּשַׁלַּח חַיִּב בְּהֵן. שְׁכָף
 כּוֹתְבִין בְּהֲרֵשָׁאָה כָּל שְׁתּוּצִיא בְּדִין זֶה עָלֵי לְשַׁלְּמוּ:

הרמב"ם הל' שלוחין ושותפין פ"ג ה"ו

הַתּוֹבֵעַ חֲבֵרוֹ בְּדִין בְּמַטְלָטְלִין אוֹ בְּמַעוֹת שֶׁהִפְקִיד
 אֶצְלוֹ וְכָפַר בוֹ אֵינּוּ יָכוֹל לְכַתֵּב הֲרֵשָׁאָה עָלָיו שֶׁנִּמְצָא זֶה
 כְּמִשְׁקָר שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ הֲרֵשִׁיתִיךָ לְטַל מֵה שְׂיֵשׁ לִי בְּיַד
 פְּלוֹנִי וְכָבַר אָמַר פְּלוֹנִי שֶׁאֵין לוֹ אֶצְלוֹ כָּלוּם. וְכֵן מִי
 שֶׁנִּתְחַיֵּב לוֹ חֲבֵרוֹ שְׁבוּעָה אֵינּוּ יָכוֹל לְהֲרֵשׁוֹת אַחֵר עָלָיו
 לְהִשְׁבִּיעוֹ שֶׁאֵין שָׁם דְּבַר שֶׁיִּקְנֶה לוֹ וְאֵין אָדָם מְרֵשָׁה עַל
 תְּבִיעַת דְּבָרִים שֶׁאֵין הַדְּבָרִים נִקְנִין אֶלָּא עַל תְּבִיעַת
 הַמָּמוֹן:

שו"ע חו"מ סימן קכג סעיף א

א. מדינא דגמ' אין כותבין הרשאה אלא לתבוע פקדונו שביד אחר
 ולא כפר בו, ואם היה מעות צריך להקנותם למורשה באגב קרקע,
 אבל אין כותבין הרשאה על פקדון שביד חבירו שכפר בו.

ג. כסף משנה: התובע חבירו בדין וכו'. בבבא קמא פרק מרובה (דף ע') לישנא בתרא
 דנהרדעי לא כתבינן אורכתא אמטלטלי דכפריה משום דמיחזי כשיקרא אכל לא כפריה
 כתבינן ורבינו חננאל כתב דלא ידע טעמא על מה נהגו לכתוב הרשאה אמטלטלין דכפריה
 ורבינו תם האריך ליתן טעם למנהג ודבריו תלויין בסוגיית הגמרא ואין כאן מקום להאריך:
 וכן מי שנתחייב לו חבירו שבועה וכו'. זה פשוט בטעמו:
 ט. מלישנא בתרא דנהרדעי בקמא ע' ע"א.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

א. ב. יכול להרשות לחבירו לתבוע קרקע ^ע, אפי' שכפר בו, וכן על מלוה בשטר אפי' כפר בה שכשם שיכול להקנות שטר ושיעבודו בכתיבה ומסירה כך יכול להרשות עליו ולמסור השטר בידו ^פ כדי שיגבהו. וצריך שיכתוב לו קנה לך איהו וכל שיעבודה דאית ביה.

עין משפט ב הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ל

יְלֹדוּ שְׁנֵי זְכָרִים וְנִקְבָּה ^צ זֶה שְׁלֹא בְּכָרָה אֶשְׁתּוֹ נוֹתֵן חֲמִשָּׁה סְלָעִים. שְׁלֹא נִפְטָר אֶלָּא בְּשְׁנֵי סְפִיקוֹת אִם אֶשְׁתּוֹ

ע. שם בגמ' דלא כתבינן אמטלטלי דכפריה אבל מקרקעי אפי' כפריה כתבינן. וכפר היינו כפרו בכ"ד לפני כן. כ"כ הטור והראב"ד. ש"ך ס"ק ב'.

פ. וה"ה כשמקנה לו השטר בקנין אגב קרקע אפי' בלי כתובה ומסירה. ש"ך ס"ק ו'.

צ. כסף משנה: (כט-ל) שתי נשים של שני אנשים אחת בכרה וכו'. פה יש חסרון בקצת ספרי רבינו מט"ס וה"ג שתי נשים של שני אנשים אחת בכרה ואחת לא בכרה וילדו ב' זכרים זה שלא בכרה אשתו נותן ה' סלעים לכהן. ילדו זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום. ילדו שני זכרים ונקבה זה שלא בכרה אשתו נותן חמשה סלעים שלא נפטר אלא בב' ספיקות. ודינים אלו עד אין כאן לכהן כלום. גם זה משנה שם: כתב הראב"ד שתי נשים וכו' ילדו זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה אין כאן לכהן כלום א"א טעה בזה שזה חייב וכו': וכתב עוד ילדו שני זכרים ונקבה זה שלא בכרה אשתו וכו' א"א כל זה שבוש אלא שניהם פטורים כמו שכתבתי למעלה עכ"ל. טעמו מפני שהוא גורס במתניתין דשתי נשיו אחת בכרה ואחת לא בכרה זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום ואינו גורס שני זכרים ונקבה וכן בשתי נשים של שני אנשים אחת בכרה ואחת לא בכרה גרסינן זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום ובגמרא (דף מ"ט) תני רב הונא שני זכרים ונקבה אין כאן לכהן כלום ותנא דידן כיון דבשני אנשים משכחת לה באיש אחד ושתי נשים לא משכחת לה לא מתני ליה ופירש"י תני רב הונא גבי שתי נשים של ב' אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים ונקבה במחבוא אין כאן לכהן כלום ואע"ג דחד הוי בכור ממ"נ דאם האחת ילדה שני זכרים הא' בכור ואם זכר ונקבה ילדה נמצאת חבירתה ילדה זכר לבדו והוא בכור ואפילו הכי הבן אינו חייב לפדות את עצמו דא"ל אין אני בכור אלא חבירי. באיש אחד ושתי נשים לא משכחת לה כיון דאיכא חד בכור יהיב ה' סלעים לכהן להכי לא תני ליה דכל הנך דתנא כאן אין כאן לכהן כלום שוים בין איש אחד ושתי נשיו בין בשתי נשים של שני אנשים עכ"ל. וע"פ הדברים האלה כתב הראב"ד טעה בזה וכתב עוד גבי שתי נשים של שני אנשים וילדו שני זכרים ונקבה זה שלא בכרה אשתו נותן חמשה סלעים א"א כל זה שבוש וכו'. הראב"ד בהרגישו קושיא דבאיש אחד ושתי נשיו נמי איכא לספוקי שמא אותה שלא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

יְלֵדָה זָכָר בְּלֶבֶד חַיִּב וְאִם הִיא יְלֵדָה הַזָּכָר וְהַנְּקֵבָה חַיִּב
אֵלָא אִם כֵּן יְלֵדָה נְקֵבָה תְּחַלָּה. וְהוֹאִיל וְהַדָּבָר רְחוּק יִתֵּן
פְּדִיוֹנוֹ:

שו"ע יו"ד סימן שה פעיף לא

לא. לח. שתי נשים של שני אנשים אחת בכרה, ואחת לא בכרה וילדו שני זכרים ונתערבו, זה שלא ביכרה אשתו נותן ה' סלעים לכהן, אבל אם ילדו זכר והשניה נקבה או שני זכרים ונקבה, אין כאן לכהן כלום ק.

בכרה ילדה נקבה לבד או נקבה ואח"כ זכר כתב דבאיש אחד אין ספק ספיקא פוטר אותו ואיני יודע טעם לזה. ורבינו גורס במשנה כגירסת הראב"ד ומפרש דהא דתני רב הונא ב' זכרים ונקבה אין כאן לכהן כלום ארישא קאי דוקא וגורס כיון דבאיש אחד ושתי נשיו משכחת לה ובשני אנשים לא משכחת לה לא מתני ליה ומפרש דבאיש אחד ושתי נשיו משכחת לה דאין כאן לכהן כלום משום דאיכא למימר זו שלא בכרה ילדה נקבה תחלה ואחריה זכר ובשני אנשים לא משכחת לה שלא יהא לכהן כלום ונתן טעם לדבר שלא נפטר אלא בשתי ספיקות ומ"מ דברי רבינו תמוהים מ"ש מאיש אחד ושתי נשיו שכתב בשני זכרים ונקבה שאין כאן לכהן כלום דהתם נמי אינו נפטר אלא בשני ספיקות דאם אותה שלא בכרה ילדה זכר בלבד חייב ואם היא ילדה הזכר והנקבה חייב אא"כ ילדה הנקבה תחלה ועוד הקשה עליו הטור שגם אינו מתחייב אלא בשני ספיקות שמא ילדה אשתו נקבה ואם ילדה זכר ונקבה פטור אא"כ יצא הזכר תחלה וכיון דאיכא למימר הכי והכי אין מוציאין מן הספק וצ"ע. והר"י קורקוס כתב שנ"ל שגירסת רבינו היפך מגירסא דידן והכי גריס ותנא דידן כיון דבאיש אחד ושתי נשים הוא דמשכחת לה בשני אנשים לא משכחת לה לא מתני ליה וה"פ באיש אחד ושתי נשים אחת בכרה ואחת לא בכרה והוא הדין שכתב למעלה ילדו זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה אין כאן לכהן כלום שאני אומר וכו' וקצת טעם י"ל כדברי דכשהוא איש אחד ואיש זה נולד לו נקבה בודאי ה"ז אומר נקבה זו לבד ילדה אותה שלא בכרה ואת"ל שילדה ג"כ אני אומר שילדה נקבה תחלה ואין זה דבר רחוק ולפיכך פטור כיון שיש לאיש זה אשה שבכרה במה לתלות הזכרים או הזכר גם יש לו נקבה לומר שזו היא פטרה רחם אותה שלא בכרה אבל בב' אנשים לא משכחת לה דכיון שזה לא בכרה אשתו ויש כאן ב' זכרים לפנינו ואין לזה אשה אחרת שבכרה לתלות אין פוטרין אותו בשיתלה באשת חבירו וזהו שאמרו בשני אנשים לא משכחת לה והוא הדין שהזכיר רבינו:

ק. הפ"ת הביא באשה שאינה יודעת אם אביה כהן או לא בנה פטור מה' סלעים לפדיון, והגם שרובא הם ישראלים אין הולכים בממון אחר הרוב להוציא.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א הי"ז

עין משפט ג

מאימתי יתחייב בפדיון. ר' משילשלים שלשים יום שנאמר
(במדבר יח-טז) 'ופדויו מן חדש תפדה'. מת הבן בתוך
שלשים ואפלו ביום שלשים. וכן אם נעשה טרפה. אינו
חייב בחמשה סלעים. ואם הקדים ונתן לכהן יחזיר לו
הפדיון. [ואם מת אחר שלשים יום חייב בפדיון] ואם
לא נתן יתן:

שו"ע יו"ד סימן שה סעיף יב

י. טו. מת הבן בתוך ל' יום אפי' ביום הל', וכן אם נעשה טריפה קודם
שעברו עליו ל' יום אינו חייב בפדיון ש, ואפי' הקדים ונתן פדיונו
לכהן יחזירנו לו.

הגה: מת לאחר ל' יום חייב לפדותו ולברך על פדיונו, אבל לא יברך
שהחיינו.

ר. כסף משנה: מאימתי יתחייב בפדיון וכו'. פשוט במשנה פרק יש בכור (דף מ"ח): מת
הבן בתוך שלשים יום ואפילו ביום שלשים וכו'. משנה פרק יש בכור (דף מ"ט) וכת"ק.
ומ"ש וכן אם נעשה טרפה. בפ"ק דב"ק (דף י"א): ודברי רבינו כפירוש התוספות. ומ"ש
וכן אם הקדים ונתן לכהן וכו'. משנה פרק יש בכור וכת"ק:

ש. ממשנה דף מ"ט ע"א בבכורות, ומימרא דעולא בב"ק דף י"א ע"ב בנעשה טריפה.
וכתב הש"ך בס"ק ט"ז דהיינו שנעשה ודאי טריפה פטור אפי' חי אח"כ זמן ארוך דגם
בודאי טרפה לא אמרינן בודאי אינו חי, ובספק טריפה פטור מפדיון מספק דהמע"ה מיהו
בחי אח"כ י"ב חודש חייב, דיצא מידי ספק טרפה כיון דחי י"ב חודש.
וביד אברהם כאן הביא משם ספר מנחה חדשה שחלק על הש"ך ופותר גם בחי י"ב חודש
מטעם דמיעוט טריפות חיות, רק רוב אינם חיים ובממון אין הולכים אחר הרוב, ע"ש מה
שכתב בשם ההפלאה והמקנה דגם בממון הולכים אחר הרוב כאן.

ת. שם במשנה וטור.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד

הרמב"ם הל' אבל פי"ב ה"י

תִּינוּק שְׁמֵת * כָּל שְׁלֵשִׁים יוֹצֵא בְּחֵיק וְנִקְבֵּר בְּאִשָּׁה אַחַת
 וּבְשָׁנֵי אֲנָשִׁים. אֲבָל לֹא בְּאִישׁ אֶחָד וּבְשֵׁתֵי נָשִׁים מִפְּנֵי
 הַיַּחּוּד. וְאֵין עוֹמְדִין עָלָיו בְּשׁוֹרָה. וְאֵין אוֹמְרִין עָלָיו
 בְּרֶכֶת אֲבָלִים וְתַנְחוּמֵי אֲבָלִים. בֶּן שְׁלֹשִׁים יוֹם גְּמוּרִים
 יוֹצֵא בְּגִלוּסְקָמָא קְטַנָּה הַנִּטְלָת בְּאַגְפָּיִים. וְעוֹמְדִין עָלָיו
 בְּשׁוֹרָה. וְאוֹמְרִין עָלָיו בְּרֶכֶת אֲבָלִים וְתַנְחוּמֵי אֲבָלִים. בֶּן
 שָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ יוֹצֵא בְּמֵטָה:

שו"ע יו"ד סימן שנג סעיף ה

ה. ג. בן ל' יום שלמות הרי הוא כגדול ועומדין עליו בשורה ואומרים
 עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים, ובן י"ב חודש מוציאים אותו גם
 במטה.

עין משפט ה

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ט

מִי שֶׁהוּא סָפֵק = אִם חָיַב בְּפִדְיוֹן אוֹ לֹא הָרִי זֶה פָּטוּר
 שֶׁהַמוֹצֵיא מִחֻבְרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. מֵת הָאֵב בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים
 יוֹם הָרִי הֵבֵן בְּחֻזְקַת שְׁלֵא נִפְדָּה עַד שְׁיָבִיא רְאָיָה מֵאָבִיו
 שֶׁפָּדָהוּ קִדָּם שְׁיָמוּת. מֵת הָאֵב לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם הָרִי
 הוּא בְּחֻזְקַת פְּדוּי עַד שְׁיִוְדִיעוּהוּ שְׁלֵא נִפְדָּה:

א. כסף משנה: תינוק שמת וכו' עד אין רבים חייבים להתעסק בו. הכל פרק אלו מגלחין
 (דף כ"ד):

ב. כסף משנה: מי שהוא ספק וכו'. מתבאר מהדינים שיבאו בפרק זה: מת האב בתוך
 ל' יום וכו' עד שיודיעוהו שלא נפדה. משנה פרק יש בכור (דף מ"ט) ומייתי לה בפרק
 השואל (דף ק"ב):

שו"ע יו"ד סימן שה פעיף יד

יח. מת האב בתוך ל' יום הרי הבן בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה שפדאו אביו, אבל מת האב לאחר ל' יום הרי הוא בחזקת שנפדה עד שיודיעוהו שציוה האב בשעת מיתתו ואמר שלא נפדה.^א

עין משפט ו הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ג

הִיָּה הוּא לְפָדוֹת ד' וּבָנוּ לְפָדוֹת יְפָדָה עֲצָמוֹ תְּחִלָּה וְאַחַר כֵּן בָּנוּ. וְאִם אֵין לוֹ אֶלָּא כְּדֵי פְדִיוֹן אֶחָד יְפָדָה עֲצָמוֹ:

שו"ע יו"ד סימן שה פעיף טו

- טו. עבר האב ולא פדה את בנו, כשיגדל הבן^ה חייב לפדות עצמו.
- הגה: י"א דכותבין לו על טס של כסף^ו שאינו פדוי, ותולין אותו בצוארו כדי שידע לפדות את עצמו כשיגדל.
- טז. כ. היה צריך לפדות עצמו וגם בנו, יפדה עצמו תחלה ואח"כ יפדה בנו. ואם אין לו אלא כדי פדיון לאחד, יפדה עצמו.
- טז. כא. אם אין לו נכסים בני חורין כדי פדיון, אין הכהן גובה ממשועבדים אע"פ שקדם חוב הפדיון^ז לחוב הבעל חוב.

ג. ממשנה דף מ"ט ע"א בבכורות.

ד. כסף משנה: היה הוא לפדות וכו'. שם (דף מ"ט) ובפ' יש בכור:

ה. דהיינו שיהיה בן ג' שנים ויום אחד ולא מגיל חינוך. פ"ת ס"ק כ"ה.

ו. כתב הש"ך דלפי מש"כ שבי"ד יכולים לפדותו א"צ לטס של כסף, וטוב שיפדוהו בי"ד כי גם לעתים הטס של כסף יבא לאיבוד.

ז. דמלוא הכתובה בתורה לאו ככתובה בשטר דמי, ועיין בחו"מ סי' ק"ד סעיף י"ג. ש"ך ס"ק כ"א.

עין משפט ז.ז. הרמב"ם הל' ביכורים פי"א הי"ה

מִי שִׁפְדָה בְּנוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם ה' אִם אָמַר לוֹ מֵעַכְשָׁו
 אֵין בְּנוֹ פְּדוּי. וְאִם אָמַר לוֹ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּנוֹ פְּדוּי
 וְאִף עַל פִּי שְׂאִין הַמְּעוֹת קִיָּמִין לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם:

שׁו"ע יו"ד סימן ששה סעיף יג

טז. מי שפדה בנו בתוך ל' יום, אם אמר לו "מעכשיו" אין בנו פדוי ט,
 אבל אם אמר לו לאחר ל' יום יהיה פדוי הרי זה בנו פדוי י' אע"פ

ה. כסף משנה: מי שפדה בנו בתוך שלשים יום וכו'. בפרק יש בכור (דף מ"ט) איתמר הפודה את בנו בתוך שלשים יום רב אמר פדוי ושמואל אמר אינו פדוי דכ"ע מעכשיו אין בנו פדוי וכו' לאחר ל' יום דאיתנהו למעות ודאי בנו פדוי כי פליגי לאחר ל' יום ונתעכלו המעות וכו' והלכתא כוותיה דשמואל וכו' תני תנא קמיה דרב יהודה הפודה את בנו בתוך ל' יום בנו פדוי א"ל שמואל אמר אין בנו פדוי ואת אמרת בנו פדוי ואף על גב דקי"ל [הלכה] כרב באיסורי וכשמואל בדיני הכא הלכתא כשמואל ולפי זה יש לתמוה למה פסק רבינו כרב וצ"ל שדעת רבינו כדעת הרא"ש (דף ס"ז ע"ד) שכתב ונראה שהלכה כרב דהך ברייתא מסייעא ליה ועוד דהלכתא כרב באיסורי ואע"ג דלכאורה רב יהודה כשמואל ס"ל מדמשבש לברייתא לאוקומה כשמואל מ"מ כיון דקי"ל הלכתא כרב באיסורי לא שבקינן האי כללא אף אי רב יהודה תלמידו פליג עליה וסבר כשמואל ומיהו תימה למה היה רב יהודה משבש האי תנא אם היה שונה כרב הילכך נראה לפרש דהאי תנא סתמא תנא בנו פדוי ולא פירש אם אמר מעכשיו או אם אמר לאחר שלשים יום וא"ל רב יהודה שמואל אמר אין בנו פדוי אף לאחר ל' יום אם נתעכלו המעות וגם לרב מעכשיו אין בנו פדוי ואת תני סתמא בנו פדוי מוטב שתשנה אין בנו פדוי ואתיא ככ"ע לרב בדאמר מעכשיו ולשמואל אף לאחר ל' יום אם נתעכלו המעות ולא יטעו בדבריך להקל עכ"ל. ואין ספק שלא היתה בנוסחת גמרא שלהם פסק הלכה בהדיא כשמואל כמו שהוא בנוסחא שלנו:

ט. אפי' המעות עדיין בעין כיון שנפדה בתוך ל' יום שעדיין לאו בר חיובא, ש"ך ס"ק י"ח, מרש"י וא"כ מה שנתן לו מתנה בעלמא היא.

י. כתב הט"ז בס"ק י"ד דאין להקשות מדוע בסעיף י"א אם חל יום ל"א להיות בשבת, אין פודין אותו בשבת ומדוע לא יתן לו המעות ביום ששי ויאמר לו שיהיה פדוי בהם לאחר ל' יום, ותירץ בת"ה דא"א לעשות אז סעודה וברכת הפדיון, ומהרש"ל כתב דבאמת יעשה כן ביום ששי, אבל העולם נהגו כת"ה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שאינן המעות קיימים לאחר ל'.

הגה: וי"א דאם אין המעות קיימים^כ או שהחזירן לאב תוך ל', אפי' בדיעבד אין בנו פדוי, וטוב להחמיר ולחזור ולפדותו^ל.

יג. יז. מי שהוא ספק אם הוא חייב בפדיון, פטור. שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

עין משפט ט הרמב"ם הל' אישות פ"ז ה"י

הַאֹמֵר לְאִשָּׁה הָרִי אֶתְּ מִקְדָּשְׁתְּ לִי בְּזֶה עַל מְנַת שְׂאֵתָן לִיךָ מֵאֵתֶיךָ זֶה מִיֶּכֶן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. אִם נָתַן לָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם מִקְדָּשְׁתָּ וְאִם עָבְרוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא נָתַן לָהּ אֵינָהּ מִקְדָּשְׁתָּ. הָרִי אֶתְּ מִקְדָּשְׁתָּ לִי בְּזוּזִים אֵלּוּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֶף עַל פִּי שְׁנֵת־אֶכְלוּ הַמְּעוֹת בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם הָרִי זֶה מִקְדָּשְׁתָּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְאִם חָזַר בּוֹ בְּתוֹךְ הַשְּׁלֹשִׁים אוֹ חָזְרָה הִיא אֵינָהּ מִקְדָּשְׁתָּ:

שו"ע אה"ע סימן מ סעיף א

א. האומר לאשה הרי את מקודשת לי בפרוטה זו לאחר ל' יום, אע"פ

כ. ולא דומה לקידושין בריש סי' מ' באה"ע"ז דמקודשת אפי' נתאכלו המעות ששם בידו לקדשה מעכשיו, אבל כאן אין בידו לפדותו מעכשיו, מגמ' בכורות מ"ט ע"א, ועיין בש"ך בס"ק י"ט ובמש"כ.

ל. בלא ברכה, ט"ז ס"ק ט"ו דספק ברכות להקל. אם פדה ביום הל' בסתם ולא אמר לו מעכשיו ולא לאחר ל' יום, פסק הרש"ל דאם המעות עדיין בעין ביד הכהן הוא פדוי, ומדברי מהרא"י אף בסתם הוי כאומר לאחר ל' ובנו פדוי, וגם הש"ך השיג על המהרש"ל.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שנתאכלו המעות בתוך ל' יום, הרי זו מקודשת לאחר ל' יום^מ. ואם חזרה בה או הוא חזר בו, אינה מקודשת^נ.

וי"א דאם קידשה בשטר לאחר ל' יום, ואינו בעין לאחר ל' יום, אינה מקודשת^ס.

הגה: ב. המקדש אשה על ל' יום מקודשת לעולם. והוא שקידשה בכסף אבל בשטר בכה"ג ספק מקודשת^ע.

דף מט:

עין משפט א. ב. הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ג

הִיָּה הוּא לְפָדוֹת פּ וּבָנוּ לְפָדוֹת יְפֻדָּה עֲצָמוֹ תְּחִלָּה וְאַחַר
כֶּף בָּנוּ. וְאִם אֵין לוֹ אֶלָּא כְּדֵי פְדִיּוֹן אֶחָד יְפֻדָּה עֲצָמוֹ:

שו"ע אה"ע פימן שיה סעיף טו

טו. יט. עבר האב ולא פדה את בנו, כשיגדל הבן^ז חייב לפדות עצמו.

מ. לא דמי למשוך פרה זו ולא תקנה אלא לאחר ל' יום דלא קנה, דלאחר ל' יום אין במשיכה ממש ובמה יקנה. אבל כאן אם היא תחזור בה צריכה להחזיר המעות והוי כאילו נתן לה המעות בסוף ל' יום. כ"כ הר"ן והביאו הח"מ.

נ. אם הוא חזר בו אינה חייבת להחזיר לו המעות, אבל אם חזרה היא בה חייבת להחזיר לו וחוב עליה, כ"כ הח"מ ס"ק ב'.

ס. ואם קידשה בשטר והנייר שווה פרוטה, הוי קידושי כסף. כ"כ הר"ן.

ע. דין זה כתבו הר"ן מהירושלמי ושם דקדושי שטר אינה מקודשת, דמגירושין יליף לה, ועיין בס"י קל"ז סעיף ה' ובח"מ שם ס"ק ה' דפסק בשטר בכה"ג ספק מגורשת, לפ"ז בכה"ג בקידושין בשטר ספק מקודשת.

פ. כסף משנה: היה הוא לפדות וכו'. שם (דף מ"ט) ובפ' יש בכור:

צ. דהיינו שיהיה בן ג' שנים ויום אחד ולא מגיל חינוך. פ"ת ס"ק כ"ה.

הגה: י"א דכותבין לו על טס של כסף ק שאינו פדוי, ותולין אותו בצוארו כדי שידע לפדות את עצמו כשיגדל.

מז. כ. היה צריך לפדות עצמו וגם בנו, יפדה עצמו תחלה ואח"כ יפדה בנו. ואם אין לו אלא כדי פדיון לאחד, יפדה עצמו.

מז. כא. אם אין לו נכסים בני חורין כדי פדיון, אין הכהן גובה ממשועבדים אע"פ שקדם חוב הפדיון ר לחוב הבעל חוב.

עין משפט ג הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ז

מְצוּה זו נוהגת ש בְּכֹל מְקוֹם וּבְכֹל זְמַן. וּבְכֹמָה פּוֹדֶהוּ בְּחֵמֶשׁ סְלָעִים שְׁנַאָמֶר (במדבר יח-טז) וּפְדוּיָו מִבֶּן חֹדֶשׁ תְּפִדֶהוּ. בֵּין בְּכֶסֶף בֵּין בְּשֹׁה כֶּסֶף מִן הַמְטַלְטְלִין שְׁגוּפָן מִמּוֹן כְּעֲנִין הַשְּׁקָלִים. לְפִיכָּךְ אֵין פּוֹדִין בְּקַרְקָעוֹת וְלֹא בְּעֶבְדִים מְפָנִי שֶׁהֵן כְּקַרְקָעוֹת וְלֹא בְּשִׁטְרוֹת לְפִי שְׂאֵין גּוּפָן מִמּוֹן. וְאִם פָּדָהוּ בְּהֵן אֵינּוּ פְדוּיִ:

שו"ע יו"ד סימן ששה פעיף א

א. מצות עשה על כל איש ישראל לפדות את בנו שהוא בכור לאמו

ק. כתב הש"ך דלפי מש"כ שבי"ד יכולים לפדותו א"צ לטס של כסף, וטוב שיפדוהו בי"ד כי גם לעתים הטס של כסף יבא לאיבוד.

ר. דמלוה הכתובה בתורה לאו ככתובה בשטר דמי, ועיין בחו"מ סי' ק"ד סעיף י"ג. ש"ך ס"ק כ"א.

ש. כסף משנה: מצוה זו נוהגת בכ"מ. בספ"ק דקידושין (דף ל"ז) אמרינן דכל מצוה שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל. ומ"ש ובכל זמן: ובכמה פודהו וכו' בין בשוה כסף מן המטלטלין שגופן ממון וכו' עד אינו פדוי. משנה וגמ' פ' יש בכור (דף נ':):

הישראלית בה' סלעים^ה, שהם שלושים דרהמים כסף מזוקק, שהם כמאה גרם כסף נקי לא מעובד.

עין משפט ד הרמב"ם הל' נזקי ממון פי"א ה"א

כַּמָּה הוּא הַכֶּפֶר. * כָּמוֹ שֶׁרָאוּ הַדִּינִין שֶׁהוּא דִּמֵי הַנֶּהָרֵג הַכֹּל לְפִי שְׁוִיו שֶׁל נֶהָרֵג שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כא-ל) 'וַנִּתֵּן פְּדִיָּן נַפְשׁוֹ כֹּכָל אֲשֶׁר יוֹשֵׁת עָלָיו'. וְכֹפֶר הָעֶבְדִים בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קִטְנִים בֵּין זְכָרִים בֵּין נְקִבוֹת הוּא הַקֶּנֶס הַקָּצוּב בַּתּוֹרָה שְׁלֵשִׁים סֶלַע כֶּסֶף יָפָה בֵּין שְׁהִיָּה הָעֶבֶד שׁוֹה מָאָה מָנָה בֵּין שְׁאִינוֹ שׁוֹה אֶלָּא דִּינָר. וְכֹל הַמְּעַכָּב גֵּט שְׁחָרוּר אֵין לוֹ קֶנֶס הוֹאִיל וְאֵין לוֹ אָדוֹן שְׁהָרִי יִצָּא לְחָרוּת:

עין משפט ה הרמב"ם הל' נערה בתולה פ"א ה"א

מִי שֶׁפָּתָה בַּתּוֹלָה - קוֹנְסִין אוֹתוֹ מִשְׁקַל חֲמִשִּׁים סֶלָעִים שֶׁל כֶּסֶף מְזֻקָק וְהוּא הַנִּקְרָא קֶנֶס. וְכֵן אִם אָנֶס אוֹתָהּ. וְקֶנֶס זֶה מְצוֹת עֲשֵׂה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב-כט) 'וַנִּתֵּן הָאִישׁ הַשׁוֹכֵב עִמָּהּ לְאָבִי הַנֶּעֱרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף':

ה. ממשנה בכורות דף מ"ט ע"ב ועיין בפ"ת ס"ק א' מחכם צבי דאם האב אינו רוצה לפדות בנו הקטן כופין אותו.

א. כסף משנה: וכל המעוכב גט שחרור וכו'. כתב הרב המגיד ואני תמה למה לא כתב רבינו שאם תפס אין מוציאין מידו וכו'. מכל מקום אפשר לומר דהיינו טעמא משום דלא חסריה ממון משא"כ בדין הנזכר בפרק רביעי מהלכות חובל:

ב. כסף משנה: מי שהיתה בתולה וכו'. משנה בפרק יש בכור (בכורות דף מ"ט): חמשים של אונס ומפתה בשקל הקדש במנה צורי:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' נערה בתולה פ"ג ה"א

עין משפט ו

המוציא שם רע על בת ישראל: ונמצא הדבר שקר לוקה שנאמר (דברים כב-יח) ויטרו אתו. ואזהרה שלו (ויקרא יט-טז) לא תלך רכיל בעמיה. ונותן לאביה משקל מאה סלעים כסף מזקק. ואם היתה יתומה הרי הם של עצמה:

הרמב"ם הל' נערה בתולה פי"א ה"ו

עין משפט ז

מצוה זו נוהגת בכל מקום: ובכל זמן. ובכמה פודהו בחמש סלעים שנאמר (במדבר יח-טז) ופדויו מכן חדש תפדה. בין בכסף בין בשוה כסף מן המטלטלין שגופן ממון פענין השקלים. לפיכך אין פודין בקרקעות ולא בעבדים מפני שהן בקרקעות ולא בשטרות לפי שאין גופן ממון. ואם פדהו בהן אינו פדוי:

ג. כסף משנה: המוציא שם רע על בת ישראל וכו' לוקה שנאמר ויטרו אותו. ברייתא פרק נערה שנתפתה (דף מ"ה:). ומ"ש ואזהרה שלו מלא תלך רכיל בעמך. שם ואיכא מ"ד התם דאזהרתיה מונשמרת מכל דבר רע כלומר דהשמר פן ואל אינו אלא לא תעשה ורבינו עדיף ליה לאתויי מלא תלך רכיל דהוי לאו מפורש. ומ"ש שהמאה סלעים הם כסף מזוקק. משנה פרק יש בכור (בכורות דף מ"ט:). מאה של מוציא שם רע בשקל הקודש במנה צורי. ומ"ש ואם היתה יתומה הרי הן של עצמה. שם פלוגתא דאמוראי ופסק כרבא דבתרא הוא:

ד. כסף משנה: מצוה זו נוהגת בכ"מ. בספ"ק דקידושין (דף ל"ז) אמרינן דכל מצוה שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל. ומ"ש ובכל זמן: ובכמה פודהו וכו' בין בשוה כסף מן המטלטלין שגופן ממון וכו' עד אינו פדוי. משנה וגמ' פ' יש בכור (דף נ':):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע יו"ד פימן עה פעיף ג

ג. החמשה סלעים נותן אותם לכהן בכסף או בשוה כסף^ה, מכל דבר חוץ מקרקעות ועבדים ושטרות^ו, ואם פדה אותו בהם אינו פדוי.

עין משפט ז'

הרמב"ם הל' שקלים פ"א ה"א

מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה ז' לִיתֵן כָּל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. אֶפְלוּ עָנִי הַמֵּתְפָרֵס מִן הַצְּדָקָה חֵיב. וְשׂוֹאֵל מֵאַחֲרֵים אוּ מוֹכֵר כְּסוֹת שֶׁעַל כְּתָפוֹ וְנוֹתֵן מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל כֶּסֶף שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ל-טו) 'הָעֹשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט' וְגו'. וְאִינוּ נוֹתְנֵנוּ בְּפַעְמִים רַבּוֹת הַיּוֹם מְעַט וְלִמְחָר מְעַט אֲלָא נוֹתְנֵנוּ כְּלוֹ כְּאַחַת בְּפַעַם אַחַת:

ה. משנה וגמ' בבכורות נ"א.

ו. היינו שטר חוב שיש לו על אחרים שאם נתן אותם שטרי חוב אין בנו פדוי, והטעם שאין גופם ממון. ועיין בפ"ת ס"ק ז' מח"ס לגבי הצ'קים הבנקאים דגופם ממון.

ז. כסף משנה: מצות עשה מן התורה ליתן כל איש מחצית השקל בכל שנה ושנה וכו'. ואינו נותנו בפעמים רבות וכו'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com